

La Galera: 50 anys de literatura jove

Fundada l'any 1963 per Andreu Dòria i Dexeus, La Galera celebra mig segle d'activitat. La Biblioteca Jaume Fuster commemora l'efemèride amb una exposició, que en repassa algunes de les fites històriques. Iolanda Batallé, directora editorial des del 2009, explica el present i el futur del projecte

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Quatre anys després d'entrar en contacte amb l'equip de mestres de l'escola Talitha –avui Centre Cultural Casa Orlandai–, Andreu Dòria i Dexeus es va decidir a fundar l'editorial La Galera. Va començar treballant els títols al menjador de casa seva i, assessorat per Marta Mata, mestra i responsable de la biblioteca de Talitha, van començar a publicar llibres adreçats als lectors més joves. Els dos primers títols, *Una cullereta a l'escola* i *Tres avions amics*, tots dos de M. Àngels Ollé, van aparèixer el 1963. Dos anys després, Dòria ja era el primer editor que publicava llibres en les quatre llengües de l'Estat: català, castellà, gallec i basc. Aquell mateix 1965, Sebastià Sorribas guanyava el segon premi Folch i Torres –convocat per l'editorial– amb un dels primers grans encerts, *El zoo d'en Pitus*, que ha esgotat 50 edicions i encara ven 5.000 exemplars cada any.

Dòria es va proposar, des del primer moment, publicar "llibres vius i actius, fills de la millor tradició pedagògica renovadora i en contacte amb la realitat dels joves", tal com es pot llegir als plafons de l'exposició *50 anys i tan joves*. Es pot veure a la Biblioteca Jaume Fuster fins al 7 de gener de l'any vinent. "Andreu Dòria era un home intel·li-

gent, amb una visió de futur impressionant i una capacitat de risc extraordinària –recorda Gabriel Janer Manila, que començaria a publicar a La Galera l'any 1975–. Aquestes tres característiques van donar resultats molt bons".

Només cal fer un repàs dels llibres guanyadors de les primeres edicions del premi Folch i Torres per trobar-se amb alguns dels autors canònics de la literatura catalana infantil de la segona meitat del segle XX: hi ha *Rovelló*, de Josep Vallverdú, o *I tu, què hi fas aquí?*, de Joaquim Carbó, que juntament amb *El zoo d'en Pitus*, de Sebastià Sorribas, i *Dídac*, *Berta i la màquina de lligar boira*, d'Emili Teixidor –aquesta última no premiada–, són quatre dels títols que han estat imprescindibles durant generacions en moltes biblioteques familiars catalanes.

Cinc dècades després de la seva fundació, La Galera compta amb un fons de 5.000 títols, repartits en 150 col·leccions. Des del 1992, pertany a Enciclopèdia Catalana. Ha continuat afegint noms il·lustres al catàleg: Gemma Lienas, Maite Carranza, Jaume Cela, Joles Sennell,

01
L'EXPOSICIÓ
A LA JAUME
FUSTER

02
IOLANDA
BATALLÉ

03
CINC
DÈCADES DE
COBERTES

01

Àngel Burgas, Jordi Sierra i Fabra, Mercè Anguera i Carles Sala, entre molts d'altres. Pel que fa a les traduccions, destaca la sèrie de Goscinny i Sempé d'*El petit Nicolas*, *En Jim Botó* i *en Lluc el maquinista*, de Michael Ende, els llibres de Gianni Rodari i els de Jules Verne. O els entranyables *Mumin*, les creacions més populars de Tove Jansson. També cal tenir en compte el paper importantíssim d'il·lustradors com Pilarín Bayés, Fina Rifà i Picanyol o, més recentment, Roser Calafell, Pedro Rodríguez i Meritxell Ribas.

Crear un nou cànon

Des de l'any 2009, la directora editorial és Iolanda Batallé. "Quan me'n vaig començar a ocupar, em vaig adonar que el fons tan potent i bestial de La Galera havia fet que les novetats passessin a un segon terme –explica–. En aquests últims anys ens hem dedicat a fer un programa editorial molt potent, amb la voluntat de continuar donant protagonisme a la producció pròpia, una de les marques de la casa. La Galera ha estat planter d'autors com Teixidor, Vallverdú, Cabré i Carbó. La nostra idea és crear un nou cànon de nous autors".

02

a
llegim

42-43

● Entrevista a Enrique Vila-Matas ● Leonard Muntaner publica 'Infància a Berlín cap al 1900', de Walter Benjamin

44-45

● 'Violeta' inaugura la 'Biblioteca Prudenci Bertrana' ● Nova racció d'espionatge a càrrec de John le Carré

TRES AUTORS DE LA CASA

Gabriel Janer Manila

Un dels autors en català més reconeguts

El 1975 Gabriel Janer Manila va guanyar el premi Folch i Torres amb *El rei Gaspar*. "Acabava de morir Franco i s'obrien tota una sèrie d'expectatives", explica. Dotze anys després, l'escriptor mallorquí va publicar *Tot quant veus és el mar*, que guanyaria el Premio Nacional de literatura infantil i juvenil mesos després d'arribar a les llibreries. "Seguint la trajectòria de La Galera t'adones que va fer la funció de ser l'instrument de l'escola que volíem -catalana i renovada pedagògicament-, però que ha anat evolucionant en paral·lel amb la història del país i d'Europa".

Sònia Fernández-Vidal

Una escriptora amb dos èxits quàntics

La porta dels tres panys, primer llibre de Sònia Fernández-Vidal, ha estat un fenomen que en dos anys ha venut 100.000 exemplars en català i castellà i ha estat traduït a 12 llengües més. "Vaig arribar a La Galera sense voler, fent una petita conferència informal sobre física quàntica després d'un sopar a casa de Francesc Miralles. La Iolanda em va proposar de fer-ne un llibre després d'escoltar-me", diu l'autora, que va repetir èxit amb *Quantic Love* (2012). "L'equip de La Galera és petit i molt proper, cada vegada que ens veiem és com una trobada familiar", destaca.

Jordi Sierra i Fabra

D'El cas del quadre desaparegut a '1714'

"A finals dels 70 vaig presentar el meu primer projecte a La Galera, però llavors era rocker i crític musical, i no em van fer gaire cas", diu Jordi Sierra i Fabra. El 1996 les coses van canviar, i l'escriptor -que ja era un dels referents més prolífics de la literatura infantil i juvenil- hi va publicar *El cas del quadre desaparegut*. Aquell mateix any va guanyar el premi Joaquim Ruyra amb *Concert en sol major*. L'últim dels seus llibres a La Galera ha estat *1714*: "Volia explicar-ne la història en vers, i la vaig escriure a Medel·lín el 2011, abans que es parlés de sobiranisme i independència". L'escriptor associa La Galera amb dues paraules poderoses: "Resistència i supervivència".

Batallé destaca Josep Lluís Badal, que amb *Jan Plata* va guanyar el premi Folch i Torres el 2012. "El pròxim llibre, *Les cròniques d'A.*, sortirà durant el primer trimestre del 2014, i tinc la sensació que pot arribar a ser un clàssic. La premissa és que dos joves entren a través de l'Avi Roure al món de la imaginació", resumeix.

La Galera publica, anualment, uns 200 títols, i en els últims quatre anys ha passat d'ocupar la vuitena posició pel que fa a la facturació en el sector de les editorials infantils i juvenils catalanes a ser la segona, només superada per Estrella Polar. "Em fa una il·lusió especial haver aconseguit aquesta fita amb un 70% d'autors d'aquí -assegura abans d'explicar els secrets de l'èxit-: l'aposta per les novetats ha estat decisiva, però també hem tingut la sort de tenir èxits importants de Gabriel Janer Manila, Francesc Miralles i Sònia Fernández-Vidal, la sèrie d'Elvis Riboldi i els llibres de tradicions catalanes il·lustrats per Roser Calafell. És molt important concebre el llibre per a Catalunya i per a Espanya, però també pensar en el mercat llatinoamericà. I és fonamental treballar amb molta antelació, a un any vista com a mínim".

Batallé admet que, a més, el 2013 ha estat "el millor any de la història de La Galera, amb un creixement del

20%". Si es té en compte que a Catalunya el sector del llibre infantil i juvenil ha caigut -en conjunt- un 5% respecte al 2012, la xifra encara té més mèrit.

Libres per a adolescents i adults

Un dels últims fenòmens impulsats per La Galera ha estat *Adolescents.cat*. "Vam identificar que la pàgina web tenia molta popularitat i vam posar en marxa el llibre. El vam publicar al mes de febrer, i en tres setmanes es va convertir en el llibre juvenil més venut -fa memòria Batallé-. Poc abans de Sant Jordi, vam muntar una presentació a La Maquinista en què vam concentrar un miler d'adolescents. Això només ho havia viscut amb Albert Espinosa! Haver fet això i amb autors d'aquí és molt important". Dels 30.000 exemplars venuts fins ara, 20.000 són en català.

Batallé té l'ambició que l'eslògan de La Galera, "Llibres per a nees de 0 a 99 anys", es faci realitat. És per aquest motiu que el segell Bridge funcionarà com a editorial independent. El primer títol és *Ni tan alt ni tan difícil*, d'Araceli Segarra, primera dona catalana que va pujar a l'Everest. "Té moltes coses per explicar-nos sobre la seva vida, i sobre com fer excepcional la nostra", promet la contracoberta. ♡